

Donosnost, temelj našega nadaljnega razvoja

V letu 2016 sledimo strategiji Donosnost z inovativnostjo in podjetnostjo, ki smo jo pripravili za srednjeročno obdobje od leta 2016 do leta 2018.

(Daniel Lačen, član uprave Taluma)

Iz vsebine

5

7

9

10

11

12

15

16

17

19

21

24

- 4 Donosnost, temelj našega nadaljnega razvoja
- 5 Robotska celica za obdelavo ulitkov
- 6 V postopek je bilo vključenih precej deležnikov
Povečali prodajo vrtnega programa
- 7 Nenehno prilagajanje trgu
Sodelovali na razpisu za nagrado za energijsko učinkovitost
- 8 Svetovni dan varnosti in zdravja pri delu 2016
- 9 Obisk karierne tržnice
- 10 Kako obvladovati čas?
- 12 Ogledali smo si proizvodnjo jekla
- 13 Vedno znova se učimo
- 14 V kolektivu sem bil najmlajši
- 17 Ribič, ribič me je ujel ...
- 19 Z roboti do nagrad
Unesco ASP in Talum sledita podobnim vrednotam
- 20 Ne dovolimo, da nas stresa stres
- 22 Nekje utripa srce, ki nosi vaše ime
- 23 »Paradajz, da te kap!«
- 24 Budimpešta, mesto burne zgodovine in tradicije
- 25 Fotoreportaža
- 26 Kolumna
- 27 Križanka

Naslovnica: Pomlad v Talumu

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d., Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrih, članici, Gregor Jurko, član, ter Darko Ferlinc in Srdan Mohorič, zunanja člana.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak, avtor naslovnice: Srdan Mohorič.

Prelom, priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Foto: Srdan Mohorič

Aluminij – material, ki kljubuje času

ALEKSANDRA JELUŠIČ
GLAVNA UREDNICA

Verjetno se tudi bralci časopisa – tako kot mi, ki ga ustvarjamo – čudite, kako čas beži, saj smo že proti koncu maja in kmalu bo za nami prvo polletje. Še bolj zanimivo je pobrskati daleč v zgodovino. Sama sem pred nekaj tedni prebrala knjigo ptujskega pisatelja Mihe Remca, ki v slovenskem prostoru velja za enega najboljših piscev znanstvenofantastičnih del. No, v knjigah sem ugotovila, da je še mnogo več – odličen pesnik in dramatik. V knjigi Smrt v kurentiji lahko tako bralec prek drame spremlja opis življenja v tovarni in se čudi, kako se je v nekaj desetletjih vse spremenilo.

Ali na bolje? No, to najbolj objektivno in nepristransko govorijo številke, s katerimi smo v obliki poročila člana uprave Daniela Lačna postregli že uvodoma.

Tudi majska številka je vsebinsko bogata, saj pišemo o dogodkih v tovarni in tudi zunaj nje. Razstavljali smo na sejmu v Komendi in sodelovali na razpisu za nagrado v energetiki. Svetovni dan varnosti in zdravja pri delu nas je ponovno spomnil na pomen akcije Zdravo Talum in nas opozoril na vsakodnevni stres, ki ga je treba pravilno obvladovati. Obvladovati pa je treba tudi čas, o čemer so se poučili udeleženci tokratne delavnice na Bledu.

Sodelavci iz Kadrovske službe so se predstavili na karierni tržnici, bili pa smo tudi sredi Ptuja, kjer je potekal Unescov tek mladih. Zanje smo tokrat pripravili delavnico o izdelovanju aluminijastih vetrnic, ki simbolično ponazarjajo kroženje letnih časov in na neki način minljivost, ki pa ji aluminij kot material, ki ga je mogoče v neskončnost reciklirati, na srečo ni podvržen. Sodelavci iz PE Rondelice so si v okviru inovativnosti ogledali proizvodnjo jekla, nekateri pa so uživali v spomladanskem izletu v Budimpešti.

V rubriki Moj delovni dan tokrat predstavljamo sodelavca Branka Petka, ki je za nas opisal, kako poteka remont peči, Tadej Dobrun, vodja konstrukcije, pa je v intervjuju zapisal, kako se spominja svojih začetkov, in nam razkril nekaj drobcev iz svojega službenega in zasebnega življenja.

Pišemo tudi o ribolovu, hobiju, s katerim se ukvarja kar nekaj naših sodelavcev, s to temo pa se ukvarjata tudi tokratna kolumna in tematska križanka.

Ker je pomlad pravi čas za vrtičkanje, ki je med drugim tudi hobi, skupen marsikomu izmed nas, je Vrtnarstvo Revital pripravilo zdaj že tradicionalni paradajzov dan. Na njem je bila tudi naša ekipa, z namenom, da vam z besedo in fotografijo približamo dogodek.

Želimo vam prijetno branje!

»Tudi majska številka je vsebinsko bogata, saj pišemo o dogodkih v tovarni in tudi zunaj nje.«

Donosnost, temelj našega nadaljnjega razvoja

V začetku maja je bilo na seji nadzornega sveta družbe Talum, d. d., sprejeto Letno poročilo ter Konsolidirano letno poročilo družbe Talum d.d. za poslovno leto 2015. Poročili sta vsebovali tudi že mnenje oziroma Poročilo neodvisnega revizorja. Revizor v svojem mnenju ugotavlja, da so računovodski izkazi za leto 2015 v vseh pomembnih pogledih resničen in pošten prikaz finančnega položaja skupine Talum na dan 31. 12. 2015 ter da so računovodski izkazi za leto 2015 v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Na predložene računovodske izkaze za leto 2015 revizorji niso imeli pripomb, kar pomeni, da so potrdili 530.731 evrov konsolidiranega dobička. V skladu z določili Zakona o gospodarskih družbah smo s tem dobičkom pokrili izkazano izgubo iz preteklih let.

Daniel Lačen, član uprave Taluma

Pomembno je poudariti, da po štirih letih revizorji tokrat v svojem mnenju niso izrazili dvoma o obstoju negotovosti, ki bi lahko pomembno vplivala na prihodnje zagotavljanje likvidnosti, oziroma za Talum niso izrazili dvoma o delujočem podjetju.

V letu 2016 sledimo strategiji Donosnost z inovativnost in podjetnostjo, ki smo jo pripravili za srednjeročno obdobje od leta 2016 do leta 2018. Ključne aktivnosti iz strategije za obdobje med letoma 2012 in 2015 (obseg prodaje z zapolnitvijo prostih zmogljivosti v livarnah, povečan obseg prodaje rondelic in razvojne aktivnosti na področju proizvodnje izparilnikov in ulitkov, trženje storitev in njihovo ciljno usmerjanje na trge zunaj skupine Talum) smo v strategiji za naslednje srednjeročno obdobje nadgradili s kriterijem donosnosti, ki bo temelj našega nadaljnjega razvoja.

Na osnovi doseženega in ob znanih pogojih za poslovanje konec leta 2015 je bil izdelan tudi plan poslovanja za leto 2016 s projekcijami do leta 2018. Ta plan izkazuje nadaljevanje izboljševanja poslovnega izida, ki ga bomo dosegli s konkurenčnejšimi pogoji pri oskrbi s ključnimi strateškimi surovinami in energijo ter nadaljnjim povečevanjem obsega prodaje proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. Rezultat vseh navedenih aktivnosti bo doseganje za panogo zahtevane ciljne donosnosti naših programov.

Kratek pregled poslovanja skupine Talum v obdobju od januarja do marca 2016

V obdobju od januarja do marca 2016 smo proizvedli 20.746 ton elektroliznega aluminija, kar je 17 ton manj od planirane količine proizvodnje in 44 ton več kot v enakem obdobju lani:

- Povprečna borzna cena aluminija, dosežena na Londonski borzi kovin, je v tem obdobju znašala 1.515,78 USD/t oziroma 1.375,54 EUR/t in je bila v USD/t za 5 odstotkov nižja, v EUR/t pa za 10 odstotkov nižja od planirane cene aluminija v Talumu.
- Fizični obseg prodaje proizvodov iz aluminija je v tem obdobju znašal 39.710 ton, kar je za 10 odstotkov več, kot smo planirali, ter za 9 odstotkov več, kot smo prodali v enakem obdobju lani. Fizični obseg prodaje proizvodov iz aluminija (brez upoštevanja storitev predelave) predstavlja 96-odstotni delež celotnega obsega prodaje in je v obravnavanem obdobju znašal 38.052 ton, kar je za 18 odstotkov več, kot smo planirali. Rast fizičnega obsega redne prodaje smo v obravnavanem obdobju dosegli s prodajo drogov, ki planirani obseg prodaje presega za 19 odstotkov, s prodajo livarskih zlitin, ki planiranega presega za 12 odstotkov, s prodajo rondelic, ki planiranega presega za 27 odstotkov, in s prodajo ulitkov, ki planiranega presega za 11 odstotkov. Nismo pa dosegli zastavljenih ciljev s predelavo aluminija v drogove, široki trak in rondelice, ki predstavljajo 4-odstotni delež celotnega obsega prodaje in skupaj zaostajajo 2.217 ton za planiranimi količinami.
- Skupna vrednost ustvarjene prodaje proizvodov iz aluminija je v obdobju od januarja do marca 2016 znašala 74.098.561 evrov in je za 9 odstotkov večja od planirane. Vzrok za preseganje načrtovanih postavk je v večjem obsegu redne prodaje proizvodov iz aluminija za 18 odstotkov oziroma za 5.881 ton, kar je posledica aktivnega dela na trgu ter namenskega povečevanja obsega prodaje proizvodov z višjo dodano vrednostjo (rondelice, ulitki).
- Iz podatkov v skupinskem izkazu poslovnega izida za obdobje od januarja do marca 2016 ugotavljamo, da je skupina Talum ustvarila pozitiven poslovni izid v absolutni vrednosti 182.796 evrov. Planirani poslovni izid je za to obdobje v absolutni vrednosti znašal 432.314 evrov, kar pomeni, da smo v tem obdobju ustvarili 42 odstotkov planiranega dobička.

Na osnovi prvih ocen poslovanja v aprilu letos ocenjujemo, da tudi v aprilu poslujemo na meji pozitivnega poslovanja. Ta ugotovitev nas sili k še bolj skrbnemu gospodarjenju in upravljanju. ■

Daniel Lačen,
član uprave Taluma

Robotska celica za obdelavo ulitkov

TOMI LENDERO,
MAG. ANTON VERDENIK

Po končanem litju obdelujemo ulitke na različne načine, lahko ročno ali z uporabo sodobnih obdelovalnih strojev. V Talumu se je v zadnjih letih povečala potreba po avtomatskem odstranjevanju srhov na ulitkih. Podoben trend smo zaznali tudi na zunanjem trgu. Na podlagi tega smo se v Inženiringu odločili za razvoj avtomatiziranih sistemov za čiščenje ulitkov, pri čemer težko in nevarno delo namesto človeka opravi industrijski robot. Prva aplikacija tega tipa je bila izdelava univerzalne robotske celice za odrez napajalnikov in obdelavo srhov pri štirih različnih tipih ulitkov vilic za motorje KTM.

Pot od ideje do delujoče rešitve kljub izkušnjam na področju robotskih aplikacij ni bila enostavna. Poiskati smo morali številne izvirne rešitve za obvladovanje tehnološke obdelave ulitka, materialnega toka, načina posluževanja in varnosti.

Prvi korak v procesu načrtovanja je bila izdelava tridimenzionalnega modela robotske celice z vsemi ključnimi komponentami, razporejenimi v prostoru. Z računalniško animacijo gibanja robota, prijemala, obračalne mize, žage, rezkarja in transporterja smo simulirali obdelovalni cikel in tako izločili številne napake že v zgodnji fazi načrtovanja.

Ko je bil koncept obdelovalne celice potrjen, smo izdelali projektno dokumentacijo ter zasnovali aplikativno programsko opremo

robota in sistema za avtomatizacijo vseh drugih naprav v celici. Po montaži vseh komponent, ki smo jih z izjemo robota izdelali v družbi Talum Servis in inženiring, se je začelo negotovo obdobje zagona in optimizacije delovanja. Kot vedno smo se soočili z realnimi tehnološkimi in tehničnimi problemi, tudi s podporo tehnologov v Ulitkih pa smo jih uspešno rešili.

Rezultati delovanja so v skladu z naročnikovimi pričakovanji. V štirih mesecih je bilo obdelanih več kot 10.000 kosov ulitkov. Povprečen čas obdelave je okoli 5 minut; čas obdelave je v veliki meri odvisen od kakovosti ulitega kosa. Z uporabo tega postopka se je čas finalizacije tega tipa ulitka prepolovil.

Projekt se je kljub številnim težavam zelo dobro izšel in z zavze-

tim delom vseh sodelujočih smo naredili odlično robotsko celico za obdelavo ulitkov. V prihodnje jo bomo ponujali na zunanjem trgu.

S pridobljenimi izkušnjami Inženiring nadaljuje razvojne in tržne aktivnosti na tem področju. Prihodnji mesec bomo zaključili gradnjo lastnega razvojnega centra z industrijskim robotom in vso drugo opremo, ki bo omogočala moderen in hiter razvoj podobnih aplikacij.

Promocijski posnetek obdelovalne celice za obdelavo ulitka KTM si lahko ogledate na naslovu: <http://www.talum-tsi.si/si/novice2/93-ciscenje-odlitkov>. □

3D-model robotske celice KTM

Robotska celica KTM

V postopek je bilo vključenih precej deležnikov

DR. MARKO HOMŠAK

Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) je dne 9. maja 2016 izdala Odločbo o spremembi okoljevarstvenega dovoljenja za Talum, d. d., točneje, dovoljenje, ki velja za PE Ulitki za projekt visokotlačnega litja.

To je pogoj za izdajo gradbenega dovoljenja. Vloga z dokumentacijo je bila na ARSO oddana že avgusta in nato še novembra 2015 tako za izdajo okoljevarstvenega soglasja (OVS) kot okoljevarstvenega dovoljenja (OVD). V izdano odločbo je vključeno prihodnje obratovanje naprav za taljenje in litje aluminija, vse za PE Ulitki, vključno z zlitinami s talilno zmogljivostjo 228 ton na dan. V odloč-

bi so določeni pogoji iz OVS za varstvo tal in vod med pripravljalnimi deli in gradnjo ter med obratovanjem. Iz spremembe OVD pa so razvidne nove določbe z dopustnimi mejnimi vrednostmi za področje emisij v zrak, odpadnih vod in odpadkov.

V postopek je bilo vključenih precej deležnikov, poleg Taluma, d. d., in Taluma Inštituta, d. o. o., tudi

ARSO, Ministrstvo za zdravje, Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, občina Kidričevo, EPI Spektrum, d. o. o., in Elektroinštitut Milan Vidmar. Vsem v tej verigi gre zahvala, da smo naloško pripeljali do uspešnega konca. Seveda pa je velika želja vsakega investitorja, da bi bili ti postopki preprostejši in hitrejši. □

TALUM IZPARILNIKI

Povečali prodajo vrtnega programa

MILAN KOLEDNIK
FOTO: MILAN KOLEDNIK

Spomladanski sejem kmetijske, gozdarske, gradbene in komunalne mehanizacije, vrtnarske in ogrevalne tehnike in obrti, ki je potekal od petka, 8. aprila, do nedelje, 10. aprila 2016, ima dolgo tradicijo. Letos je potekal že enainvajsetič, na njem pa je sodelovalo 580 razstavljalcev.

Razstavljeni prostor družbe Talum Izparilniki, program Storal

Največ razstavljalcev se je predstavilo s kmetijsko mehanizacijo in opremo. Največ je bilo strojev in opreme za poljedelstvo, gozdarstvo in vrtnarstvo ter za servisiranje kmetijske mehanizacije. Kar nekaj je bilo tudi razstavljalcev s področja gradbene in komunalne mehanizacije in opreme, v katero spadajo transportna sredstva in embalaža.

Družba Talum Izparilniki se je na sejmu predstavila s svojim programom Storal, in sicer s proizvodi:

- visoka greda,
- korita za rože (nasaditve – Revital, d. o. o.),
- sedežne garniture iz palet (stoli, mize, klopi),
- lesena vrtna ograja,
- barska miza, predalnik,

- barska mizica,
- najstniška klop – Kreal, d. o. o.,
- transportna embalaža (palette, zaboji).

Z obiskom na našem razstavnem prostoru smo zadovoljni, saj je bilo kljub slabemu vremenu veliko obiskovalcev. Največ zanimanja je še vedno za naš vrtni program: za visoke grede, pohištvo iz palet in cvetlična korita.

Glede na izkušnje z lanskoletnega radgonskega sejma tudi tokrat pričakujemo povečano prodajo v jesenskem in spomladanskem času. Prodajo vrtnega programa smo letos v primerjavi z enakim obdobjem lani povečali za 30 odstotkov. □

Nenehno prilagajanje trgu

MILAN KOLEDNIK

FOTO: MILAN KOLEDNIK

Aprila smo od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pridobili mednarodni certifikat za fitosanitarne ukrepe ISPM-15, HT.

Na osnovi tega certifikata z registrsko številko dokazujemo, da je vgrajeni les v transportni embalaži res v skladu s predpisi. ISPM-15,

HT (toplotna obdelava) pomeni, da je les določen čas na predpisani temperaturi zaradi uničenja mikroorganizmov v njem.

Glede na vse večje povpraševanje po toplotno obdelani transportni embalaži se moramo vedno prilagajati potrebam trga. ■

UPRAVLJANJE Z ENERGIJO

Sodelovali na razpisu za nagrado za energijsko učinkovitost

MAG. BOŠTJAN KOROŠEC

FOTO: DANICA HRNČIČ

Talum je tudi letos aktivno sodeloval na najpomembnejšem letnem srečanju slovenskih energetskih menedžerjev, na 18. Dnevih energetikov, ki so potekali 19. in 20. aprila v Portorožu. V dveh dneh se je zvrstilo več kot 30 domačih in tujih strokovnjakov energetikov, ki so predstavili prihodnje usmeritve energetike, sedanje izzive in mnoge tehnično-tehnološke rešitve v sodobni energetiki, dogodka pa se je udeležilo več kot 300 energetskih menedžerjev. Srečanje je bilo razdeljeno na dva sklopa, v enem smo obravnavali industrijo, v drugem pa stavbe. Rdeča nit obeh je bila energijska učinkovitost in vedno bolj aktualno področje »pametnih« omrežij oziroma odjemalcev energije, predvsem električne.

Stalnica vsakoletnih dnevov energetike je razpis za nagrade v treh kategorijah:

- energijsko učinkovito podjetje ali ustanova,
- energijsko učinkovit projekt in
- promocijski projekt učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije.

Talum se je letos na razpis prijavil s projektom celovite posodobitve sistema proizvodnje komprimiranega zraka in izrabe odpadne toplote iz novih kompresorjev, s katero ogrevamo objekte podjetja

Talum Servis in inženiring, nabavno skladišče in Promet. Prijavo na razpis sta pripravila Boris Hebar in Franc Karo, ki sta uspešno vodila izvedbo projektnih del. Na razstavnem prostoru smo predstavljali svoje projekte za izboljšanje energijske učinkovitosti in storitve, ki jih skupina Talum prodaja na trgih zunaj industrijske cone Talum.

Na razpis prijavljenih 21 projektov

Na razpis za nagrade za energijsko učinkovitost je bilo prijavljenih 21

projektov, izmed katerih je strokovna komisija v vsaki od navedenih kategorij izbrala po enega dobitnika priznanja. Po izboru bralcev Financ, ki so glasovali na spletu, so bila podeljena še tri priznanja.

V kategoriji energijsko učinkovit projekt

je po izboru strokovne komisije prejel priznanje sistem ogrevanja Vodnega mesta Atlantis z odpadno industrijsko toploto iz družbe AquafilSLO oziroma po starem Julon; projekt je zelo podoben

našemu. Tudi drugi nagradjeni projekt je postavljen v ljubljanskem BTC-ju – bralci Financ so izbrali prenovo energetskih sistemov v Intersparovi trgovini v Cityparku.

V kategoriji promocijski projekt

je strokovna komisija izbrala projekt »Pozor(!)ni na okolje«, ki ga izvaja družba Goodyear Dunlop Sava Tires. S projektom ozaveščajo o problematiki ogljičnega odtisa predvsem srednješolsko mladino in tudi širšo javnost, kampanja pa prerašča v nacionalno gibanje mladih za zmanjšanje ogljičnega

odtisa. Priznanje po izboru bralcev Financ je v tej kategoriji dobil zasebni neprofitni zavod Vitra za spletno orodje, ki pomaga pri odločanju o naložbah v učinkovito rabo in obnovljive vire energije. Projekt so imenovali Nacionalna energetska pot Slovenija oziroma NEP Slovenija, vanj pa je vpisanih 655 bivalnih in poslovnih stavb. Rubrike omogočajo vpise dobrih rešitev in napak. V sedmih letih delovanja so imeli skoraj 3,4 milijona zadetkov iz 128 držav in preko 350 tisoč obiskovalcev.

V kategoriji energijsko učinkovito podjetje ali ustanova

je strokovna žirija podelila nagrado občini Škofja Loka. V občini so v zadnjih treh letih v energetske prenovne stavbe vložili 1,3 milijona evrov. Izdelali so izolacijske fasade na tretjini vseh objektov v občinski lasti. Postavili so energetske informacijske sisteme za vrednotenje učinkovitosti na podlagi ciljnega spremljanja rabe energije. Optimizirali so nakup energentov in sistem ogrevanja, zmanjšali ventilacijske in transmisijske izgube objektov, zagotovili varčno uporabo električnih naprav ter vpeljali še številne druge ukrepe. Nagrado po izboru bralcev Financ je dobil Šolski center Velenje, kjer že 15 let

namenjajo veliko pozornost učinkoviti rabi in obnovljivim virom energije. Začeli so z organizacijskimi in ozaveščevalnimi ukrepi, večino stavb so pokrili s sončnimi elektrarnami, za energetske upravljanje pa namestili veliko naprav in programske opreme.

Strokovna žirija je izbrala še prejemnika nagrade za energetskega menedžerja leta oziroma, natanč-

neje, za energetskega menedžerke leta. Nagrado je dobila Tatjana Bernik, vodja oddelka za okolje in prostor v občini Škofja Loka.

Vsebine predavanj na konferenci in nagrajeni energetske projekti potrjujejo, da tudi v Talumu izvajamo kakovostne projekte za izboljšanje energijske učinkovitosti. Tako bomo ravnali tudi v prihodnje. □

V eni od prihodnjih števil Aluminija bomo podrobneje predstavili trend razvoja elektroenergetike, ki gre v smeri »pametnih omrežij«. Pri tem je Talum že velik korak pred slovensko »konkurenco«.

KADROVSKA SLUŽBA, SISTEMI UPRAVLJANJA

Svetovni dan varnosti in zdravja pri delu 2016

Stres na delovnem mestu

PRIPRAVILI: IZTOK TRAFELA,
DARJA VODUŠEK VTIČ,
MATEJA HERGULA
FOTO: SPLET

28. april je svetovni dan varnosti in zdravja pri delu. Mednarodna organizacija dela ga je leta 2003 razglasila z željo, da s pomočjo socialnega dialoga poudari pomen preprečevanja nezgod in bolezni na delu ter spodbudi ustvarjanje varnostne in zdravstvene kulture na tem področju. Letošnja tema svetovnega dneva varnosti in zdravja pri delu je »Stres na delovnem mestu«.

V Talumu varnost in zdravje pri delu obravnavamo kot del družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja, kar nas zavezuje k nenehnemu izboljševanju delovnega okolja, prilagajanju tehničnemu napredku in skrbi za zdravje naših zaposlenih. Zaradi tega pod sloganom »Zdravo Talum« že vrsto let sistematično izvajamo aktivnosti za zdravje, usmerjene v dolgoročno ohranjanje psihofizične kondicije zaposlenih. Zavedamo se, da je razumevanje stresa in pravočasno ukrepanje proti njemu nujno za ohranjanje zdravja. Z izvajanjem preventivnih aktivnosti namreč krepimo odpornost proti stresu, da na nas ne deluje negativno in ne povzroča zdravstvenih težav.

Ko smo pred mnogimi leti začeli z avtogenimi treningi, se je morda komu zdelo nenavadno, vendar so bile aktivnosti med našimi sodelavci zelo pozitivno sprejete. Leta 2011 je Talum skupaj s še štirimi slovenskimi podjetji sodeloval v obsežnem projektu, v okviru katerega smo izvajali različne aktivnosti za zmanjševanje stresa. Tudi takrat smo med sodelujočimi najbolj aktivno sprejemali ponujene možnosti, še posebej svetovalni telefon, ki nam je omogočal, s pomočjo zunanjih strokovnjakov, rešiti različne težave; za nas je bil novost med že izvajanimi aktivnostmi. Zavedamo pa se, da je stres nekaj, čemur se težko izognemo.

WORKPLACE STRESS

A COLLECTIVE CHALLENGE

WORLD DAY FOR SAFETY AND HEALTH AT WORK

28 APRIL 2016

SafeDay

S psihosocialnimi tveganji se povezujejo številne zdravstvene težave, ki so jim v delovnem okolju izpostavljeni zaposleni. Razumemo jih predvsem kot tiste vidike opravljanja dela, značilnosti zaposlenih in njihovih delovnih mest ter klime v delovni organizaciji, ki izzovejo prekomeren stres in posledično različne zaplete na področju psihičnega, fizičnega in socialnega zdravja delavcev, pa tudi škode v delovni organizaciji, ki se

pojavi zaradi izostankov z dela, zmanjšane storilnosti, fluktuacije idr.

Pomembno je izpostaviti še, da je stres lahko realen (dejanski) ali namišljen (skrbi, ki si jih povzročamo). Ni nujno, da je vedno negativen, lahko je tudi pozitiven, saj stresa ne doživljamo vsi enako, ampak je to odvisno od več dejavnikov (osebnost, izkušnje, okolje ipd.). Pomembno je, da sami pri

sebi pravočasno zaznamo, kaj na nas vpliva negativno, saj je stres in njegove učinke najprej treba prepoznati, šele nato se lahko z njimi spoprimemo.

S stresom se lahko spoprimemo na več načinov. Najbolj učinkovito je sproščanje mišične napetosti z različnimi dejavnostmi: telovadba, tehnike sproščanja, hoja v krogu, ples, masažne tehnike ... Koristno lahko delujejo tudi pogovor

s prijateljem, risanje ali pisanje, druženje s hišnim ljubljencem, kopel ...

Možnosti je več, zato ne dovolimo, da nas stres premaga. ■

Več o svetovnem dnevu varnosti in zdravja pri delu:

<http://www.ilo.org/safework/events/safeday/lang--en/index.htm> (stres na delovnem mestu).

KADROVSKA SLUŽBA

Obisk karijerne tržnice

MATEJA HERGULA
FOTO: SPLET

V sredo, 20. aprila, je na Univerzi v Mariboru potekala 3. karierna tržnica v živo. Karierno tržnico je tretje leto zapored organiziral Karierni center Univerze v Mariboru v sodelovanju z Zavodom RS za zaposlovanje. Namen dogodka je študentom in diplomantom ter mladim iskalcem zaposlitve zagotoviti priložnost, da vzpostavijo osebni stik s potencialnimi delodajalci.

Poleg delodajalcev so se na sejm predstavili tudi drugi akterji, ki si prizadevajo za ustvarjanje dodatnih možnosti v kariernem razvoju ter izvajajo aktivnosti, povezane z zagotavljanjem lažjega prehoda na trg dela (Zavod RS za zaposlovanje, zaposlitvene agencije ...).

Na tržnici je poleg Taluma sodelovalo še 20 delodajalcev (Lek, d. o., Hilti, d. o. o., Henkel, d. o. o., Safilo,

d. o. o. ...). Iz Taluma sva se tržnice udeležila sodelavca Kadrovske službe Dušan Skledar in Mateja Hergula.

Dogodek je imel dva dela. V prvem delu je potekal karierni sejem. Delodajalci smo imeli postavljene svoje »stojnice« in udeleženci so se lahko osebno srečali z nami, imeli priložnost, da se predstavijo in nas povprašajo o naših pričakovanjih in možnostih za zaposlitev. V dru-

gem delu so potekali hitri karierni zmenki oziroma mini zaposlitveni razgovori. Nama se je predstavilo osem kandidatov, vsak pa je imel na voljo pet minut.

Obisk na sejm je bil množičen, saj ga je obiskalo več kot 200 mladih. To pomeni, da iščejo priložnosti in aktivno iščejo zaposlitev na različne načine. Med udeleženci, ki so iskali informacije na stojnici Taluma, je bilo veliko mladih predvsem z družboslovnih smeri študija, tistih s tehničnih smeri, ki so za nas bolj aktualni, pa je bilo manj. Verjetno je to posledica tega, da diplomanti tehničnih smeri prej in lažje najdejo zaposlitev kot pa njihovi vrstniki iz družboslovja. Zato je za Talum toliko bolj pomembno, da preko različnih kanalov in pravočasno vzpostavljamo stike s potencialnimi kandidati (štipendiranje, praksa, sodelovanje v projektih ...), saj iščemo sodelavce s poklici, ki so deficitarni in hitreje najdejo zaposlitev. ■

Mateja Hergula na Karierni tržnici

Kako obvladovati čas?

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V torek, 17. maja 2016, je na Bledu potekala delavnica o timskem delu in obvladovanju časa. Talumovci, ki smo se udeležili delavnice, smo se ob pol sedmih zjutraj odpravili na pot proti Bledu. Veseli smo bili, da se je na pot z nami odpravil tudi predsednik uprave in da je vsak med nami dobil možnost in priložnost z njim izmenjati svoja mnenja in poglede. Po jutranjem sprejemu je sledila delavnica, ki jo je vodila dr. Danica Purg, direktorica in dekanja šole IEDC.

Delavnica je bila zelo poučna. Zaradi vedno večje kompleksnosti in zahtevnosti vsakodnevnih opravil se namreč tako na delovnem mestu kot tudi v zasebnem življenju prav vsi srečujemo z dilemo, čemu dati prednost in kako si organizirati dan, da bi vsa opravila naredili pravočasno in dobro. Prav tako je v praksi vedno večji poudarek na timskem delu, pri katerem pa pridejo do izraza medsebojni odnosi v timu. Vsak tim mora imeti dobrega vodjo, ki zna izbrati prave ljudi in jih povezati. Prav slednjemu je bil namenjen prvi del delavnice.

V drugem delu delavnice smo se posvetili izboljšanju uspešnosti in učinkovitosti pri delu. Udeleženci zdaj bolje razumemo naravo svojega dela in delovne navade, ki ovirajo ali onemogočajo osebno učinkovitost. Na delavnici smo tako analizirali organizacijo lastnega dela in se seznanili s splošnimi principi določanja prioritete in obvladovanja časa.

Dan smo zaključili v Bohinju, kar je bila prijetna sprostitev pred odhodom domov.

Lilijana Ditrih

Lansko leto smo izbrali skupino mlajših sodelavcev in sodelavk iz različnih delovnih okolij in različnih poklicev z namenom, da jim v obliki programa Talumova šola znanja za mlajše sodelavce posredujemo znanja, ki jih v okviru svojega doseganega izobraževanja niso bili deležni, so pa še kako pomembna za širše razumevanje delovanja podjetja, strategije, za uresničevanje vizije, ciljev. Namen torej je, da si pridobijo znanja, ki pomembno vplivajo na medsebojne odnose, komunikacijo, sodelovanje v timih. To je v prvi vrsti naložba v njihov osebni razvoj, je priložnost in izziv in predvsem od njih samih je odvisno, koliko bodo ta nova znanja uporabili pri delu. Program poteka v obliki delavnic in se preveša v drugo polovico. V okviru programa smo obiskali

IEDC - Poslovno šolo Bled. Želeli smo jim predstaviti ustanovo, ki velja za najboljšo poslovno šolo v Srednji in Vzhodni Evropi. Dekanja dr. Danica Purg je za nas pripravila odlično delavnico o timskem delu in obvladovanju časa.

Danica Purg, direktorica in dekanja šole IEDC

Dragi sodelavci Taluma, zelo me je veselilo, da ste prišli k nam na seminar in da ste s takim zanimanjem poslušali predavanje o dveh izjemno pomembnih spretnostih za uspešno vodenje. Upam, da boste izobraževanje nadaljevali, kdaj pa kdaj tudi pri nas, in se veselim nadaljnjih srečanj. S pristranskimi pozdravi in najboljšimi željami.

Vtisi udeležencev

Natalija Vindiš

Vtisi iz izobraževanja so odlični. Prijetno sem presenečena nad šolo, njeno notranjo ureditvijo, umetniškimi slikami in skulptura-

mi ... Osebe je izredno prijazno, dr. Danica Purg pa nam je pripravila čudovito predavanje, ki je minilo prehitro, a nam je ponudilo obilo koristnih informacij. Preživeli smo krassen dan, tako po strokovni plati kot tudi sicer.

Janko Ferčec

Izobraževanje je potekalo v sproščenem okolju, saj je bilo osebje šole zelo gostoljubno. Predavateljica je pokazala veliko znanja in izkušenj s področja in o temi, o kateri je predavala, ter s prenosom znanja na nas udeležence. Posebej sem bil zadovoljen z vsebinskim delom, saj lahko ponujeno znanje hitro uporabim pri svojem delu v podjetju. Pridobljeno znanje mi je odprlo nov pogled na tako imenovani človekov razvoj, ki ima pomemben vpliv na izboljšanje delovanja vsakega posameznika v delovni skupini in pri organizaciji delovnih aktivnosti v podjetju.«

Sprejem pri dekanji Danici Purg na šoli IEDC Bled

Udeleženci izobraževanja z Markom Drobničem

Kristian Lipovac

»Kar zadeva IEDC Bled, je tako, da sem bil nad vsakim takim izobraževanjem do zdaj navdušen, saj spoznavamo večšine, prijeme, ki koristijo osebnemu razvoju, in če predpostavljamo, da se zavedamo pridobljenih znanj in jih uporabimo pri delu, sem prepričan, da taka izobraževanja enormno povečujejo učinkovitost na delovnem mestu. Tudi nad institucijo, njenim poslanstvom in vsemi delujočimi sem bil navdušen. In biti deležen predavanja znanja na tako visoki ravni, od tako ugledne predavateljice, kot je dr. Danica Purg, je zame velik privilegij. »Neuradni del« pa seveda zelo pozdravljam, saj se ravno na takih dogodkih med sabo najbolje spoznamo. Iz srečanja v srečanje je medsebojna komunikacija bolj sproščena, bolj intenzivna, kar po mojem zelo pozitivno vpliva na uspešnost reševanja izzivov, s katerimi se srečujemo pri delu.

Mihael Kralj

Kratko in jedrnat predavanje o timskem delu je bila zanimiva in primerna tema, ker se danes veči-

na storitev izvaja v timih. Navdušen sem bil nad predavateljico in dekanjo, koliko energije je sposobna sprostiti pri teh letih. Mislim, da so takšna druženja pomembna, saj nas povezujejo tako zunaj kot znotraj ograje.

Tomaž Ajlec

Delavnica IEDC je bila ena boljših doslej. Poleg vseh na novo pridobljenih sistematičnih pristopov do dela in ekipe, v kateri deluješ, je bilo naše druženje bogatejše tudi zaradi vaše delegacije s predsednikom uprave na čelu. Vsekakor smo se s pomočjo delavnice in pogovorov med vsemi nami vrnilo z novo širino znanja, ki koristi na službenem in tudi na zasebnem področju delovanja.

Sašo Klajnšek

Lepo je, ko se lahko skupaj s sodelavci udeležiš takšnega seminarja na Bledu, saj lahko tako nadgradiš znanje, ki ga potrebujemo vse več. Predavanje je bilo zelo zanimivo, saj nam je bilo povedano veliko iz praktičnih primerov in izkušenj. Če hočemo uresničiti cilje, moramo leteti kot ptice selivke: eden

za vse, vsi za enega. Vse pohvale vodstvu Taluma, da smo strokovno ekskurzijo izkoristili še za ogled Bohinja in tako zaključili super dan.

Matjaž Bukšek

Vtisi z Bleda so izjemno prijetni, saj smo preživeli sproščen dan s sodelavci. Gospa Danica Purg me je fascinirala z energijo in predvsem življenjskimi izkušnjami.

Mateja Hergula

S predavanjem dr. Danice Purg

sem zelo zadovoljna, saj je izhajala iz lastnih izkušenj, ki so zelo bogate, in navajala konkretne primere. Nekatera znanja, ki nam jih je predala, so uporabna na vsakem delovnem mestu in menim, da je lahko vsak od nas nekaj odnesel zase. Všeč mi je bila organizacija in potek celega dneva, saj je bil izobraževalne narave in hkrati druženje s sodelavci, namenjen pa tudi ogledu naših naravnih biserov Bleda in Bohinja, tako da sem hvaležna za to izkušnjo. □

Sodelavci aktivno sodelujejo na delavnici.

Udeleženci izobraževanja ob Bohinjskem jezeru

Ogledali smo si proizvodnjo jekla

TOMAŽ GODICELJ

FOTO: TOMAŽ GODICELJ

V četrtek, 5. maja 2016, smo za sodelavce PE Rondelice, ki so v zadnjem letu prispevali vsaj en koristen predlog, organizirali ogled proizvodnje jekla v podjetju Štore Steel. Ogledali smo si celoten proizvodni proces izdelave jekla. Začeli smo v skladišču odpadnega železa, nadaljevali v jeklarni, kjer smo spremljali pretaljevanje odpadnega železa v elektroobločni talilni peči. Tekoče jeklo se odlije na novi napravi za kontinuirno ulivanje jekla, ki deluje šele nekaj mesecev. Ogled smo nadaljevali v valjarni in zaključili v obratu za hladno predelavo.

Podjetje Štore Steel zaposluje 530 delavcev in s prodajo 130.000 ton jeklenih ploščatih in okroglih profilov ustvari več kot 130 milijonov evrov prometa letno. 80 odstotkov svojih proizvodov izvozijo. Njihov največji trg je avtomobilska industrija, predvsem v Nemčiji in Italiji. V nadaljevanju objavljamo nekaj vtisov udeležencev.

Danilo Lendero

V Štorah proizvajajo jeklo samo iz odpadnega železa. Proizvodnja jekla poteka v mnogo bolj zahtevnih delovnih razmerah kakor proizvodnja aluminija. Morda bi jo lahko primerjali z našima nekdanjima elektrolizama A ali B. Zaposleni pri talilni peči delajo na delovnem mestu, za katero velja beneficirana delovna doba. Spoznali smo potek pridobivanja jekla od surovin do polizdelkov, namenjenih prodaji. Razmišljajo tudi o proizvodnji končnih izdelkov, s čimer bi znatno dvignili dodano vrednost. V zadnjih letih so veliko sredstev namenili razvoju proizvodnje. Taka ekskurzija je velika spodbuda za nadaljnje podajanje predlogov.

Branko Hertiš

Opazil sem, da v primerjavi z livarnami v Talumu, kjer transport, zalaganje in čiščenje opravljamo predvsem z viličarji, v Štorah večino podobnih opravil opravljajo z žerjavji, ki jih upravljajo žerjavisti iz kabine. Pretapljanje odpadnega železa je tudi precej glasen in

umazan postopek, zato je »črna« metalurgija pravi opis za proizvodnjo železa. Delavci so pri taljenju starega železa izpostavljeni močnemu hrupu, prepihu, hladnim delovnim prostorom v zimskih mesecih in vročini ter toplotnemu sevanju v poletnih mesecih. V valjarniškem delu, kjer je bila zadnja večja investicija, so razmere za delo veliko boljše, prav tako v obratu za razrez in skladiščenje. Hala z valjarnami je dolga in iz daljave smo lahko opazovali žareče jeklene gredice, ki so potovale med valjarniškim ogradjem do končne operacije. Če primerjamo delovne razmere v železarni in v PE Rondelice, so pri nas seveda veliko boljše. Glede na vse to menim, da Talum več časa in denarja nameni za varnost in zdravje delavcev.

Aleksander Verlak

V Štorah smo si ogledali celotno proizvodnjo jekla. Najprej nam je predstavnik podjetja predstavil podjetje s 165-letno tradicijo. Začetki segajo namreč v leto 1851. Sledil je ogled skladišča odpadnega železa, kjer se zaloga giblje med 8 in 11 tisoč tonami. Ogled smo nadaljevali do talilne peči. Pri elektroobločni peči je zelo hrupno, a to golobov, ki preletavajo halo, ne moti. Litje gredic poteka kontinuirno. Nato smo pogledali postopek valjanja profilov. To poteka zelo hitro in tekoče. V skladišču imajo različne profile, ponujajo pa

tudi rezanje profilov na določene dolžine. Ekskurzija je bila zanimiva in poučna. Za zaključek je sledilo kosilo na Celjski koči. Ekskurzije so dobre za spoznavanje drugih delovnih okolij, kar pogosto pomaga pri reševanju vsakodnevni problemov.

Irena Širovnik

Udeležba na strokovni ekskurziji mi je vsekakor odprla nova spoznanja o proizvodnji jekla. Z ogledom proizvodnje smo dobili jasne in razumljive poglede na težko delo v črni metalurgiji. Delavci delajo v težkih razmerah (dim, prah, prepih, vročina itd.). Najbolj mi je bilo všeč strokovno vodenje tehnologa, ki nas je popeljal skozi celotno proizvodnjo jeklarne, valjarne in hladne predelave.

Z videnim v Štorah sem zelo zadovoljna. Zdaj še bolj cenim, da lahko delam v okolju, v katerem

delovne razmere niso tako zahtevne kot v železarnah. Zahvaljujem se direktorju in vsem drugim, ki so sodelovali pri organizaciji te nepozabne ekskurzije.

Marija Feguš Šmigoc

Udeležba na strokovni ekskurziji je bila odlična priložnost, da sem se seznanila s proizvodnjo jekla. V Štorah proizvajajo jeklo izključno iz odpadnega železa. Vhodni material prebirajo in prenašajo s pomočjo velikega magneta. Dnevna poraba električne energije v jeklarni je primerljiva z dnevno porabo električne energije mesta Celje. Imeli smo priložnost spremljati celoten proces, od priprave surovin do litja litih palic – gredic, težkih 1 tona. V jeklarni so delovne razmere mnogo težje kot pri nas v PE Rondelice. Taki ogledi proizvodnje so dobra motivacija za nadaljnje delo zaposlenih. ■

Sodelavci iz PE Rondelice

Kar naprej se učimo

BRANKO PETEK, GREGOR JURKO

FOTO: SRDAN MOHORIČ

V Talum sem prišel leta 1988. Najprej sem se zaposlil v stari livarni (Livarna 2), kasneje pa v livarni gnetnih zlitin. V tej livarni delam še danes in skrbim za pripravo taline. V eni izmeni smo trije ali štirje sodelavci, ki skrbimo za pripravo taline na štirih pečeh.

Delo s pripravo taline je procesno in poteka 24 ur na dan, sedem dni v tednu, tudi med prazniki. Delo pri posamezni peči se ustavi le, ko je peč v remontu. Zadolžitve za posamezni delovni dan razberem iz črpalne liste, ki jo dobim od vodje izmene. Osnovna naloga pri pripravi taline je zalaganje peči z materialom. Peči zalagamo s tremi vrstami materiala: trdi aluminij, T-format in elektrolizni aluminij. Trdi vložek oziroma sekundarni, odpadni aluminij dobimo iz skladišča. Takšen material se vedno zalaga v prazno peč, kjer se približno 20 minut pregreva, da se dobro posuši. Če bi moker ali vlažen material vložili v peč, ki bi bila polna taline, bi prišlo do eksplozije. Za močno eksplozijo, ki bi uničila peč, je dovolj že nekaj kapljic vode.

V peč dodajamo tudi T-format in tekoči elektrolizni aluminij. Nekateri materiali so že stehani, večinoma pa jih tehtamo sami, preden jih založimo v peč. Material zalagamo tako, da ga naložimo v voziček, tega zapeljemo v peč, ko pa material odloži, ga potegnemo iz peči.

Delo pri pripravi taline opravljam samostojno. Vsak delavec dela pri svoji peči, razen ko prelivamo material iz ene peči v drugo. Takrat moramo sodelovati vsi. Delo s pripravo taline zajema tudi odvzem

vzorcev za analizo in posnemanje žlindre z viličarjem in dolgo gredjo, podobno grabljam. Naše delo se konča, ko prelijemo material iz ene od omenjenih štirih peči v peč V7, kjer prevzame pripravo taline naslednja skupina. Tam se material dokončno pripravi za litje. To pomeni, da ga dolegirajo v skladu s kemično specifikacijo kupca. V naši skupini pripravljamo tudi tekoči aluminij za poslovno enoto Ulitki.

Pri delu pri pripravi taline je poleg livarskega dela treba obvladati tudi različne delovne stroje, ki so pri opravljanju našega dela nujno potrebni. Vsako od teh vozil ima svoje posebnosti. Pri upravljanju viličarja je potrebna previdnost, ko je montirana roka za posnemanje žlindre, pri glami pa moramo biti previdni med vožnjo, saj je to zelo nepregledno vozilo.

Naše delo se ne konča niti med remontom. Takrat imamo druge zadolžitve pri vzdrževanju in čiščenju naprav v livarni. Velik podatek je tudi na varnosti. Redno obiskujemo tečaje za varstvo pri delu, požarno varnost, za nevarne snovi in kemikalije. Pri opravljanju dela je nujna zaščitna oprema.

Nezgodo lahko preprečiš le, če si previden, če paziš nase in na svoje sodelavce. ■

Branko Petek

V kolektivu sem bil najmlajši

ALEKSANDRA JELUŠIČ
FOTO: SRDAN MOHORIČ

Tadej Dobrun,
vodja projektiranja
v družbi Talum
Servis in inženiring

Tadej Dobrun se je v Talumu zaposlil pred šestimi leti. Iskreno pove, da si je želel delati na področju avtomatizacije, a je naposled zaradi spleta okoliščin ostal na področju konstrukcije. Sčasoma, ko je delo dodobra spoznal, ga je začelo veseliti in danes delovne naloge z veseljem opravlja. Tadej je sodelavec, ki so mu že po dveh letih zaupali vodenje kolektiva devetih ljudi in zdi se, da se pri tem odlično znajde. Njegov kolektiv se je v teh letih moderniziral in danes si skupaj postavljajo smeile cilje.

Bojda si se v srednji šoli ukvarjal z letalstvom. Je to res?

Ja, res je. Želja po letenju me je »držala« že od otroštva, potem pa je bil popularen še film Top Gun, kar je celo stvar še potenciralo. V drugem letniku gimnazije sem pridobil licenco za pilota – pri šestnajstih letih za pilota jadralnega letala, pri osemnajstih pa še motornega. Pred desetimi leti sem zaradi študija letenje povsem opustil, razmišljam pa, da bi licenco obnovil in ponovno začel leteti.

Vpisal si se celo na študij letalstva.

Ja, vpisal sem se na fakulteto za strojništvo, smer letalstvo. Še isti mesec pa sem se glede študija premislil, saj je letalstvo mogoče končati le kot visokošolski študij, jaz pa sem želel končati univerzitetno stopnjo. Ker se nisem več mogel prepisati na študij v Mariboru, sem ostal v Ljubljani in diplomiral.

Si v tem času kaj slišal o Talumu, opravljal pri nas prakso ...?

Oče je bil deset let zaposlen v »fabriki« kot vzdrževalec, zato sem o

Talumu veliko slišal od njega. V tovarno pa sem šel prvič takrat, ko sem opravljal obvezno prakso. Bil sem namreč Talumov štipendist in vedel sem, da se bom po študiju tukaj tudi zaposlil.

Je bil Talum takrat v skladu s tvojimi pričakovanji ali te je presenetil?

Talum me je presenetil. Ko sem se vozil mimo tovarne, sem si predstavljal, da je »fabrika« samo ta del, ki ga vidiš – bela upravna stavba. Šele ko sem prišel na prakso, mi je bilo jasno, kako velik je tovarniški del za ograjo.

Kje pa si opravljal prakso?

Opravljal sem jo v strojni delavnici pod mentorstvom Ivana Ogrinca.

Ti je bilo delo všeč?

Ko prideš na prakso, ugotoviš, da veš zelo malo praktičnega, in se počutiš izgubljenega. Po mojih izkušnjah potrebuješ vsaj tri leta prakse, da si sposoben popolnoma samostojno opraviti kakšno zahtevnejšo nalogo – no, vsaj v konstrukciji je tako. V strojni de-

lavnici se na dolgi rok nisem videl.

Katero področje pa te je pritegnilo?

V tistem času se nisem videl na področju projektiranja, saj sem študiral mehatroniko in moja želja je bila, da bi delal na področju avtomatizacije. Ko sem se zaposlil v Talumu, sem sprva tri mesece delal v konstrukciji in nato vedjo inženiringa Antona Verdenika vprašal, ali obstaja možnost za delo na področju avtomatizacije.

Pa so ti prisluhnilo?

Ja, so mi. Po treh mesecih sem bil prestavljen na želeno mesto, a so v konstrukciji zaradi povečanega obsega dela nujno nekoga potrebovali in tako sem se vrnil. Čez nekaj časa me je posrkalo v delo in ugotovil sem, da mi je delo všeč.

V tistem času si bil najmlajši konstruktor. Kako te je sprejmal kolektiv?

Takrat sem imel 26 let in sem bil najmlajši. Vmes se ni veliko na novo zaposlovalo, to pa se je zdaj spremenilo, saj smo dobili podmladek. Kolektiv me je dobro

sprejel. Sem generacija, ki je rasla z računalništvom, zato sem kar hitro začel uvajati novosti na tem področju.

Kako je kolektiv sprejemal te novitete?

Presenetljivo so jih sprejeli zelo dobro. Zanje je bilo to nekaj novega. Takšnega inženiringa, kot ga imamo danes, takrat še ni bilo in ga tudi niso dobro poznali, a kljub temu niso imeli zadržkov do tega. Tudi nadrejeni so v tem videli potencial in so me podprli. V prehodnem obdobju oziroma v obdobju uvajanja novitet je kolo izmed starejših sodelavcev potarjal, češ da se na stara leta ne bo učil, a so se naposled spontano, pri delu, vsi naučili delati z novo tehnologijo in danes je to zanje nekaj samoumevnega.

Kljub mladosti si relativno hitro napredoval.

Še sam sem bil presenečen, da sem tako hitro dobil tako odgovorno nalogo. Že po dveh letih so me namreč imenovali za vedjo projektiranja in mi zaupali vodenje kolektiva devetih ljudi.

»Talum me je presenetil. Ko sem se vozil mimo tovarne, sem si predstavljal, da je »fabrika« samo ta del, ki ga vidiš – bela upravna stavba.«

Ljudje smo med seboj različni, zato mora vodja obvladati umetnost vodenja in usklajevanja te različnosti. Kako ti kot vodji uspeva?

Ko sem prevzel funkcijo vodje, je bil zame najpomembnejši izziv to, da sem bil skoraj 25 let mlajši od ljudi v našem kolektivu. Na začetku so novico sprejeli z dvomom, kasneje pa nam je steklo in danes se odlično razumemo. Čutim, da so me sprejeli, in nimam občutka, da bi me zaradi starosti gledali drugače.

Si timski ali individualni igralec?

Osebnostno mi je individualno delo bolj pisano na kožo, vendar delo, ki ga opravljam, brez dobre ekipe ne more obroditi sadov.

Pa imate v kolektivu veliko timskega dela?

Odvisno od obsega in zahtevnosti projektov. Kadar so projekti bolj zahtevni, se jih lotevamo timsko

in trajajo dlje časa. V zadnjem času imamo več zahtevnejših projektov, ki lahko trajajo tudi po več mesecev. Kadar je v tim vključenih več ljudi, se odgovornost za rezultate porazdeli med vse, kar je morda lažje in tudi možnost napake je manjša.

Kakšne osebnostne lastnosti so priporočljive za delo konstruktorja?

Predvsem mora znati sprejemati konstruktivno kritiko, saj se moraš na začetku veliko naučiti in zdi se ti, da je vse, kar si naredil, narobe in da te vsi samo kritizirajo. Pa ni tako, to je del našega dela. Pri vsakem projektu se srečaš s čim novim in zato so »napake« nekaj normalnega. Seveda jih je z izkušnjami vedno manj – vsaj upam (smeh). Zelo pomembna je tudi natančnost, saj ima lahko najmanjša napaka, ki nastane pri projektiranju, posledice pri končnem izdelku. Lahko se na primer zgodi, da projektiraš neki stroj in si vezan na rok. Naročnik pričakuje, da bo brezhiben stroj v tem roku tudi dobil, saj je to povezano z njegovo proizvodnjo, potem pa te nekaj preseneti in stroj ne deluje po pričakovanjih. Naročnika ne zanima, da gre za razvoj in da ne moreš že kar prvič neko napravo izdelati stoodstotno, saj je nemogoče predvideti vse dejavnike.

Kako se sproščaš?

Zase imam vedno manj časa. Sproščam se s tekom, kolesarjenjem, sprehodi in igranjem kitare. Znova bi se rad ukvarjal tudi z borilnimi veščinami. Deset let sem namreč treniral aikido in nato ta šport zaradi pomanjkanja časa opustil.

Kaj pa tvoji poslovni cilji za prihodnost?

Prihodnost je polna novih izzivov in verjamem, da nam bo uspelo najti tržno nišo, v kateri se bomo lahko specializirali in postali vodilni na svojem področju. □

»Ko sem prevzel funkcijo vodje, je bil zame najpomembnejši izziv to, da sem bil skoraj 25 let mlajši od ljudi v našem kolektivu.«

Ribič, ribič me je ujel ...

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V soboto, 7. maja 2016, sem se v popoldanskem času mudila pri ribniku Ribiškega društva Žejne ribice v Dražencih, da bi se pogovorila s sodelavci Taluma Tonetom Kirbišem, Bojanom Krajncem in Dušanom Černenškom (predsednikom društva), ki svoj prosti čas preživljajo ob vodi. Zase so namreč našli nenavaden šport, ki je povezan z ribolovom. Glede tega športa si nikoli nisem prišla na jasno, kaj človeka žene, da je pripravljen cele ure namakati trnek v vodo, da bi ulovil ribo in jo že naslednji trenutek izpustil. Sodelavci so mi razložili, da ima tudi to svoj čar. Gre namreč za sprostitiv. Čas, ki ga preživljaš ob vodi, nudi spokojnost in umiritev telesa in duha. V tem času si urediš misli in se spočiješ. Tako sem odšla domov z novim spoznanjem, da hiter tempo življenja, ki smo mu podvrženi prav vsi, včasih zahteva umiritev in relaksacijo. Ta manj dinamični šport vsekakor obojega ponuja v izobilju.

Zgodba o ribolovu v Dražencih se je začela že leta 2005, ko so se vaščani odločili, da sanirajo zapuščeno jamo in iz nje naredijo nekaj koristnega. »Nekoč je bilo zraven ribnika nogometno igrišče, saj je v vasi deloval nogometni klub Draženci. Vaščani smo se začeli pogovarjati, kaj narediti z jamo. Najprej smo imeli načrt, da na tem kraju zgradimo brunarico, da bi ob njej preživljali prosti čas. Vsak je znal nekaj narediti in združili smo moči. Tako je nastalo vse to, kar lahko vidite danes. Imamo brunarico in urejeno okolico, kjer se imamo vse leto lepo,« z navdušenjem razlaga Tone Kirbiš, ki je v društvu prevzel funkcijo tajnika. Društvo je začelo uradno delovati leta 2006 in letos bodo obeležili

deseto obletnico. Praznovati nameravajo z zabavo in ta bo 18. junija ob ribniku Ribiškega društva Žejne ribice. »Pripravili bomo ribji piknik in se poveselili, zato že danes povabilo vsem, ki se nam želite pridružiti,« pravi Tone.

»V društvo je včlanjenih veliko naših sodelavcev iz Taluma. Poleg nas, ki smo danes spregovorili za to reportažo, so naši člani še Vlado Podgoršek, Jožef Kampl, Anton Lesjak in tudi zdaj že upokojeni sodelavci, zato beseda velikokrat nanese na Talum,« pove Tone.

Zavedajo se namreč, da je »fabrika« vedno pomagala svojemu okolju in tako poskrbela za kakovost življenja ljudi. »Ob ribnik ne pri-

Člani društva Žejne ribice

hajamo samo talumovci, temveč služi vsem, ki želijo čas preživljati v naravi. Ribiči s seboj pripeljemo svoje partnerke in otroke. Imamo tudi ribiška tekmovanja, na katerih ribiška tekmovanja, na katerih tekmujejo pari (ona in on), prirejamo memorial Danija Rajha, preminulega člana, in različna druga tekmovanja, tudi občinsko. Sodelujemo tudi z vsemi ribiškimi društvi iz širše okolice.«

Člani društva se zavedajo, da je treba vse to, kar so ustvarili, tudi vzdrževati, da ne bo začelo propadati. Tako je od aprila do novembra vsaka prva sobota v mesecu delovna sobota. »Na ta dan se sestanemo in preverimo, kaj je treba postoriti. Vsi tisti, ki smo člani, tako opravimo najmanj 15 ur

prostovoljnega dela na leto. Treba je namreč urediti okolico, kaj popraviti, dograditi in urediti. Na začetku je bilo teh del veliko več, zdaj se stanje samo vzdržuje. Tako smo pred kratkim posadili drevesa in postavili ograjo,« razlaga Tone.

Na dan, ko sem se mudila ob ribniku, je ravno potekalo društveno tekmovanje in člani, ki so se ga udeležili, so žrebali svoje »pozicije«. O pozicijah do takrat še nisem slišala, zato me je zanimalo, kaj za ribiča to pomeni in kako izžreba štampiljka vpliva na ulov. Tone Kirbiš mi je razložil, da je pozicija za ribiča zelo pomembna, saj je ribnik označen s številkami in ni vseeno, kje se lotiš lovljenja rib. Na določenem območju v ribniku se namreč ribe raje zadržujejo in tam lahko uloviš več kot na drugi lokaciji. »Ko uloviš ribo, je to poseben občutek. V človeku se sprosti adrenalin. A ribe ne moreš kar tako uloviti. Ni dovolj, da jo samo ujameš na trnek, poskrbeti moraš še za to, da jo potegneš na plano, kar pa ni vedno lahko, saj se riba lahko kar hitro izmuzne. Na tekmovanju pa je pomembno, koliko kilogramov rib si v predvidenem času ujel,« mi razlaga. Iz njegove

Ribnik Ribiškega društva Žejne ribice v Dražencih

razlage sklepam, da ta šport kljub temu ni za vsakogar, saj mora biti ribič potrpežljiv in ne sme prehitro obupati. Včasih namreč lahko namakanje trnka v vodi traja tudi več kot štiri ure, ne da bi se nanj kaj ulovilo. Kot je povedal, je veliko odvisno tudi od sreče. Tisti, ki na tekmovanju ulovi največjo ribo, je razglašen za carja društva, ni pa nujno, da je to ribič, ki ulovi največ.

»Spomnim se, da je na prvi tekmi, ki smo jo priredili na ribniku, zmagal ribič iz Skorbe. Ulovil je krapa, težkega dva kilograma. V tistem času je bilo v ribniku veliko več ščuk, ki so plenilske ribe, tako je bilo ulova veliko manj. Kasneje smo ravnovesje popravili – položili smo plenilske ribe in v ribnik naselili krape in druge ribe. Danes je zato za ribiče v ribniku več ulova,« pojasni Tone.

Rib pa ribiči ne odnesejo domov. Ribo, ki jo ulovijo, previdno snamejo s trnka in jo nato s posebno mrežo spustijo nazaj v vodo. »Rav-

novesje v ribniku se zdaj samo vzpostavlja. Vanj priteka podtalnica, zato gladina nenehno niha. Ko je bil lansko leto močan naliv, se je gladina ribnika prelila, kar pomeni, da v tistem času ribolov ni bil mogoč. Ko smo na začetku sezidali betonske bloke, na katerih danes ribiči lovijo, je bil vodostaj ribnika zelo nizek, nato pa je voda vse zalila. Kasneje smo na območje okoli ribnika navozili dodatno zemljo in nabrežje utrdili,« razloži Tone. Tone Kirbiš mi prizna, da ni velikokrat v vlogi ribiča, temveč je v društvu kot tajnik.

Moj sogovornik se tudi spominja, da je bil v času njegovega otroštva zraven obstoječega ribnika še en ribnik, ki so ga kasneje zasuli in na tem območju naredili nogometno igrišče. Marsikateri vaščan se je v tem ribniku takrat naučil plavati, kasneje pa se je teren okoli njega močno zarastel.

K pogovoru sem nato povabila še sodelavca Dušana Črnenška (predsednika društva), ki velja za

odličnega ribiča, enega boljših v društvu. »Ribolov je kar drag šport, saj potrebuješ ribiško palico in drugo opremo. Ribiči ne uporabljamo vrhunske opreme, saj si je ne moremo privoščiti. Ni pa pri ribolovu vse odvisno od ribiča in njegove opreme. Za začetek moraš imeti srečo, da izžrebaš dobro pozicijo, s katere loviš, nato pa še srečo pri samem lovu. Pri ribolovu je pomembno tudi, da narediš pravo mešanico koruze, na katero loviš. Pomembno je še, da vabo nastaviš na pravo globino – za te zadeve pa je treba imeti veliko vaje in izkušenj tako kot pri vsakem drugem športu.«

V naslednjem pogovoru je strnil svoje misli še Bojan Krajnc, eden ustanovnih članov društva: »Moji odločitvi za članstvo v društvu so botrovali želja in lepi spomini iz mladosti, ki me vežejo na ta kraj, saj sem doma v neposredni bližini ribnika. Ribnik in okolica me sproščata, zato se velikokrat odpravim loviti ribe. Na začetku o ribolovu nisem vedel nič. A v teh

letih je to postala strast. Nisem med najuspešnejšimi ribiči, vendar se velikokrat udeležim društvenih tekem. Ob ustanovitvi društva sem bil izbran za gospodarja. To funkcijo opravljam še sedaj. Delo gospodarja je zelo odgovorno, zahteva veliko prostega časa in veliko odrekovanja. Toda močna želja, da je vse urejeno in da to opazijo še drugi obiskovalci ribnika, ti da zagon za naprej.«

V času, ki sem ga preživela ob ribniku Ribiškega društva Žejne ribice v Dražencih, sem bila priča ulovu veliko rib in na lastne oči sem se prepričala, da so našle pot na svobodo. Lokacija ob ribniku je res krasna in takšnih kotičkov ni veliko. Zato je toliko bolj pomembno, da se najdejo ljudje, ki zberejo dovolj volje in energije in poskrbijo, da bomo tudi v prihodnosti lahko preživljali prosti čas ob vodi.

Ribiški pozdrav: Dober prijem! ▣

»Ribo, ki jo ulovijo, previdno snamejo s trnka in jo nato s posebno mrežo spustijo nazaj v vodo.«

Z roboti do nagrad

ZAPISALA DIJAKA: ALJAŽ NAHBERGER,
ALJAŽ GALUN

FOTO: ANEJ GABROVEC

Od 31. marca do 2. aprila 2016 so se dijaki Elektro in računalniške šole Ptuj skupaj z ekipama študentov FERI udeležili evropskega odprtega tekmovanja iz robotike RoboCup European Open v Eindhovenu na Nizozemskem, od 5. do 8. maja 2016 pa mednarodnega odprtega tekmovanja Festival Nacional de Robotica 2016 v Braganci na Portugalskem.

Ekipa G.N.K. bot je v kategoriji RoboCup Junior Soccer Light dosegla 1. mesto, ekipa 93N15 pa v RoboCup Junior Soccer Open 2. mesto. Druge ekipe so se uvrstile

v zlato sredino, kljub temu pa so si nabrle ogromno izkušenj.

V podjetju Talum, d. d., so nam prisluhnili in nas pri projektu podprli. Z njihovo pomočjo smo lahko pripravili konkurenčne robote. Izdelani roboti so dobra osnova za prihajajoče izzive. Ob takšnih uspehih smo prepričani, da bodo še drugi dijaki spoznali priložnost in »zagrizli«.

V letošnjem šolskem letu se bomo naprej pripravljali na tekmovanja, saj se bomo konec junija udeležili svetovnega prvenstva RoboCup, ki bo letos v Leipzigu. □

Dijaki Elektro in računalniške šole Ptuj

Unesco ASP in Talum sledita podobnim vrednotam

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V sredo, 18. maja, je na Ptuj potekal 4. Unescov ASP-tek mladih. Ker je Talum družbeno odgovorno podjetje, podpira projekte, ki okolju prinašajo dodano vrednost. Mednje nedvomno sodi tudi mednarodni projekt Unescov tek, ki je združil veliko število otrok, učencev, dijakov in učiteljev iz cele Slovenije in tujine. V projekt so bili vključeni tudi številni ambasadorji, med njimi tudi Mihael Hameršak, direktor družbe Talum Servis in inženiring, ki je zastopal Talum.

Organizatorjem je uspelo povezati kulturo športa in zdravja s kulturo miru. Zavzemajo se, da bi imel vsak posameznik možnost športnega udejstvovanja, brez diskriminacije in v olimpijskem duhu, kar je mogoče doseči le z medsebojnim razumevanjem v duhu pri-

jateljstva, solidarnosti in ferpleja (povzeto iz Olimpijske listine). Unesco ima med svoje vrednote zapisane: odgovornost, solidarnost, povezanost, timskost, dialog, nosilci sprememb, medsebojna povezanost, ustvarjalnost ... Vse mu temu sledimo tudi v Talumu. □

Otroci iz Cirkovc so izdelali vsak svojo alu vetrnico.

Mag. Mihael Hameršak, direktor družbe Talum Servis in inženiring, v vlogi ambasadorja teka

Ne dovolimo, da nas stresa stres

PRIPRAVILA: MATEJA HERGULA

FOTO: SPLET

28. april je svetovni dan varnosti in zdravja pri delu. Tema letošnjega dneva je »Stres na delovnem mestu«.

Stres ni nujno vedno negativen

Tudi v Talumu se zavedamo, da je razumevanje stresa in pravočasno ukrepanje proti njemu nujno za ohranjanje zdravja. S preventivnimi aktivnostmi krepimo odpornost proti stresu, da na nas ne deluje negativno in ne povzroča zdravstvenih težav.

Stres je lahko realen (dejanski) ali namišljen (skrbi, ki si jih povzročamo) in ni nujno, da je vedno negativen, lahko je tudi pozitiven. Ljudje namreč stres doživljamo različno, to pa je odvisno od več dejavnikov: človekove osebnosti, izkušenj, okolja ... Neki dogodek je zato za enega človeka stresor, za drugega pa dobrodošla spodbuda v življenju.

Ločimo še stres, ki deluje kratkotrajno in nima večjih posledic, in kronični stres, ki traja dlje časa in zahteva dolgoročno fiziološko prilagoditev.

Pomembno je, da sami pri sebi pravočasno zaznamo, kaj na nas vpliva negativno, saj je stres in njegove učinke najprej treba prepoznati, šele nato se lahko z njimi spoprimemo.

Sproščanje – »v sproščnem telesu so sproščene tudi misli«

S stresom se lahko spoprimemo na več načinov. Najučinkovitejše

je sproščanje mišične napetosti z različnimi dejavnostmi, ki vplivajo na stresne odzive: telovadba, tehnike sproščanja (trebušno dihanje, progresivna mišična relaksacija, vizualizacija ...), hoja v krogu, ples, masažne tehnike ... Koristno lahko delujejo tudi pogovor s prijateljem, risanje ali pisanje, druženje s hišnim ljubljencem, kopel ipd. Možnosti je več, zato ne dovolimo, da nas stres premaga.

Progresivna mišična relaksacija

Zaposleni, ki so se udeležili letnega srečanja s predsednikom uprave, so že preizkusili eno izmed tehnik sproščanja – progresivno mišično relaksacijo, ki je sistematična tehnika za doseganje stanja globoke sproščenosti. Cilj te tehnike je, da se naučimo ločiti med stanjem napetosti in stanjem sproščenosti našega telesa. Tehniko izvajamo tako, da najprej napnemo, nato pa sprostimo napetost v posameznih mišičnih skupinah in zaznavamo občutke ob sproščanju mišic. Pomembno je, da se namerno osredotočimo in zaznavamo razliko med napetostjo in sproščenostjo. To je najpomembnejši del celotne vaje. □

Vaja sproščanja

Poiščemo miren, prijeten prostor brez motečih dejavnikov (izklopimo telefon, televizijo ...). Udobno se namestimo na stolu, roke imamo položene v naročje, dlani so obrnjene navzdol, noge so v stiku s tlemi ali iztegnjene. Oči so zaprte. Sproščamo se lahko tudi leže, na primer zvečer pred spanjem, vendar je takrat večja verjetnost, da zaspimo, kar pa ni cilj te tehnike.

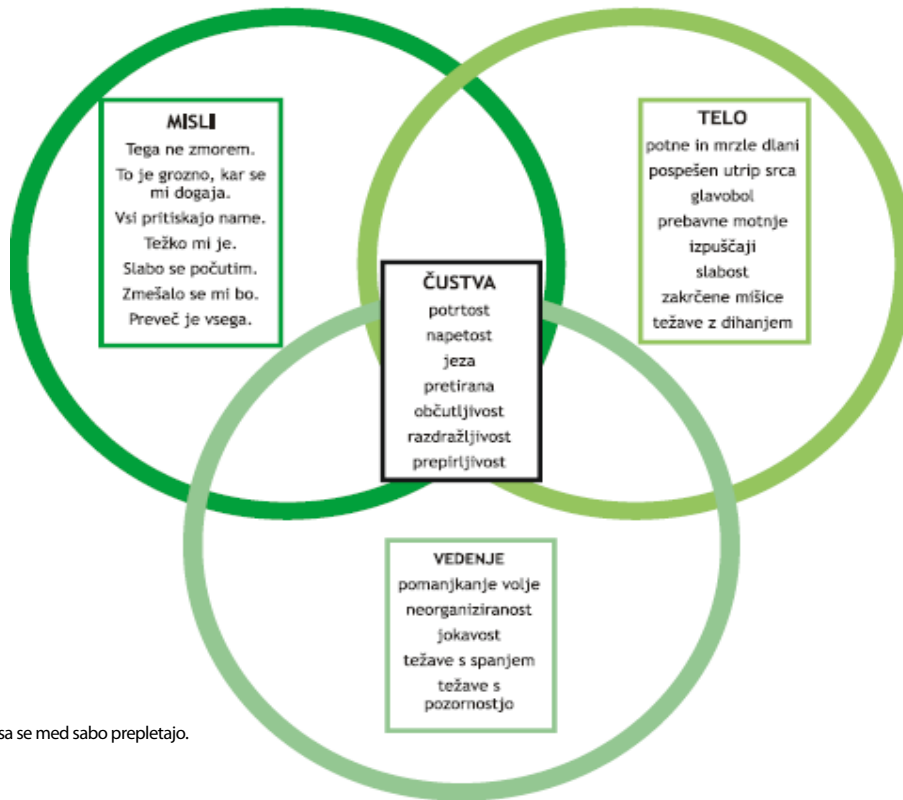
Pri vaji sproščamo skoraj vse glavne skupine mišic v telesu. Da bi si jih lažje zapomnili, sproščamo mišice vedno v enakem vrstnem redu. Pri vsakem koraku se osredotočimo na opazovanje občutkov v mišicah, najprej na občutke pri napetih mišicah, ki so v večini neprijetni, ker so mišice napete, pri popuščanju napetosti v mišicah pa se posvetimo prijetnim občutkom, ko so mišice sproščene, ohlapne in se pojavi občutek prijetne toplote, prijetne teže in podobno.

Potek progresivne mišične relaksacije

1. Stisnemo desno pest – držimo, sprostimo in ponovimo. Pest z dlanjo obrnemo navzdol proti telesu in dvignemo sklep proti zgornjemu delu roke. Isto ponovimo z drugo roko in nato še z obema hkrati.
2. Nadlaket (komolce) stisnemo k trupu – držimo, sprostimo in ponovimo. Nadlaket pritegnemo k telesu, vendar brez dotika s telesom. Spodnji del roke naj mlahavo visi na podlagi.
3. Visoko dvignemo obrvi in nagubamo čelo – držimo, sprostimo in ponovimo. Obrvi potegnemo navzdol in skupaj (namrščimo se) – sprostimo in ponovimo.
4. Dobro zatisnemo oči – držimo, sprostimo in ponovimo.
5. Ustnici stisnemo skupaj, kot bi dali poljub – držimo, sprostimo in ponovimo. Močno stisnemo zobe in jih pokažemo vse do kotičkov ust – sprostimo in ponovimo.
6. Glavo sklonimo naprej, z brado proti trupu, da se napne vrat – držimo, sprostimo in ponovimo.
7. Rame dvignemo močno navzgor, vse do ušes – držimo, sprostimo in ponovimo.
8. Globoko vdihnemo (prsno) skozi nos, zrak zadržujemo v prsnem košu 10 sekund in počasi izdihnemo skozi usta, ponovimo.
9. Trebuh potegnemo navznoter (stisnemo trebušne mišice) – držimo, sprostimo in ponovimo.
10. Kolena stisnemo skupaj, da se napnejo stegna – sprostimo in ponovimo.
11. Noge iztegnemo naprej in jih dvignemo, nožne prste potisnemo proti kolenom, da se napnejo goleni, zadržimo – sprostimo in ponovimo.

Sproščanje zaključimo s podoživljanjem prijetnih občutkov, ki smo jih zaznali na svojem telesu, na primer: ponovno občutimo toploto v telesu, prijetno težo, prijetno ohlapnost in sproščenost mišic, prijetno utrujenost in umirjenost.

Pozornost počasi preusmerimo v prostor, v katerem smo, po odštevanju od 5 do 0 počasi odpremo oči in se na koncu še prijetno pretegnemo.

Simptomi stresa se med sabo prepletajo.

Zahvala

Ob izgubi našega predragega očeta, dedija, pradedija, tasta, svaka, strica

Ludvika Krambergerja

iz Lovrenca na Dravskem polju se zahvaljujemo sindikatu za darovane sveče, cvetice in odigrano melodijo slovesa.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali sveče, cvetje in zapeli žalostinke.

Žalujoči: hči Katica in sin Franc z družino

Zahvala

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega ata in tasta

Cirila Kumra

iz Strmca pri Ormožu 11, upokojenca Taluma, se zahvaljujemo sindikatu Taluma za darovane sveče in godbeniku za odigrano melodijo slovesa. Hvala vsem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: žena Zdenka in sin Srečko z družino

*Morala si umreti,
da si zaradi bolezni nebala trpeti,
vendar ti nisi umrla kakor vsi,
ti boš umrla,
ko bomo umrli vsi.*

Zahvala

Ob boleči izgubi drage mamice, babice, prababice, tašče, žene ...

Hedvike Pulko

Iz Lovrenca na Dravskem polju 21, upokojenke Taluma, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma za darovane sveče in godbeniku za odigrano melodijo slovesa.

Hvala vsem za izrečeno sožalje in besede tolažbe, za darovane sveče in cvetje.

Iskrena hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: sin Bojan, hčerka Tatjana z družinama in Rudi

Nekje utripa srce, ki nosi vaše ime

MARJETKA LEDINEK

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Obvestilo sodelavkam in sodelavcem, zaposlenim v družbah skupine Talum, v Silkemu in Praliku

Krvodajalska akcija v maju bo v torek, 26., in četrtek, 28. maja 2016, med 7. in 11. uro v transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice.

Pridružite se aktivu Talumovih krvodajalcev

Aktiv krvodajalcev vas prijazno vabi na krvodajalsko akcijo. Za vse tiste, ki se nam želijo pridružiti, v nadaljevanju nekaj splošnih podatkov.

Da lahko posameznik daruje kri, mora izpolnjevati naslednje pogoje:

- kri lahko daruje oseba v starosti od 18 do 65 let;
- telesna teža krvodajalca ne sme biti nižja od 50 kg;
- krvodajalec mora živeti zdrav življenjski slog, kar zagotavlja varno kri;
- krvodajalec mora biti v dobri psihični in fizični kondiciji – utrujena oseba naj na krvodajalsko akcijo ne pride, saj postopek telo dodatno obremeni;
- oseba, ki daruje kri, naj popije dovolj tekočine (najprimernejša je voda);
- pred odvzemanjem krvi naj krvodajalec poje nemasten obrok hrane; tako bo postopek za telo manj obremenjujoč;
- kri lahko krvodajalec daruje v ustreznih časovnih presledkih; ženske lahko kri darujejo vsake štiri mesece, moški pa vsake tri mesece; presledki so pomembni, saj tako preprečimo prekomerno izčrpanost organizma krvodajalca, ki se lahko pojavi ob prepogostih odvzemih krvi.

Postati krvodajalec ni tako preprosto. Z vprašalnikom, ki ga mora posameznik izpolniti pred odvzemanjem, se pokaže, kakšno je naše zdravstveno stanje. Katera zdravila smo jemali ali jih še jemljemo, smo bili pred kratkim cepljeni,

imeli vročino, smo morda potovali v tujino, imamo tetovaže ... – vsi ti dejavniki vplivajo na to, ali nam bodo vzeli kri ali pa nas bodo zavrnil, če se pojavi najmanjši dvom o trenutnem zdravstvenem stanju. Krvodajalec mora biti zdrav, le

tako je kri varna. Kot smo zapisali že v zadnjem časopisu Aluminij, je transfuzijski oddelek edini oddelek, kamor prihajamo zdravi ljudje z namenom in zavestjo, da pomagamo bolnikom, ki potrebujejo našo pomoč.

Vinko Matjašič je 20-krat daroval kri.

Jožica Junger je 20-krat darovala kri.

Janez Tominc je 15-krat daroval kri.

Krvodajalci v aprilu

(številka v oklepaju pove, kolikokrat je posameznik doslej že daroval kri):

- Boris Hebar (24)
- Sabina Predikaka (9)
- Bojan Magdič (7)
- Marjan Rebernišek (42)
- Marjan Anderlič (71)
- Janez Toplak (20)
- Rudi Nahberger (22)
- Andrej Strelec (6)
- Boštjan Kelc (6)
- Marjan Jus (76)
- Matjaž Zajšek (6)
- Jani Gajser (8)
- Tonček Cenar (83)
- Marija Haložan (14)
- Roman Plohl (15)
- Ivanka Zemljarič (26)
- Evgen Muhič (64)
- Sebastjan Letonja (38)
- Drago Furek (85)
- Marko Vek (14)
- Tomí Petek (6)
- Jožef Lončarič (45)
- Franc Horvat (41)
- Igor Turnšek (46)
- Branko Krajnc (6)
- Željko Cmrečnjak (45)
- Janez Muršec (58)
- Franc Sauer (22)
- Daniel Lačen (5)
- Franjo Mihelač (42)
- Aleš Meglič (22)
- Janez Avguštin (31)
- Andrej Orovič (14)
- Janez Vertič (47)
- Mirko Fruk (46)
- Janez Selinšek (45)
- Stanko Pal (33)
- David Vrečko (32)
- Damjan Kaučević (19)
- Robert Avguštin (14)
- Robert Mihelak (11)
- Branko Prevolšek (18)
- Andrej Horvat (33)
- Miran Koser (59)

Krvodajalci, ki so kri doslej darovali do petkrat:

- Dejan Štuhec (4)
- Martin Avguštin (3)
- Uroš Prejac (1)

Hvala, ker se v tako velikem številu udeležujete krvodajalskih akcij! ■

»Paradajz, da te kap!«

ALEKSANDRA JELUŠIČ

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V soboto, 7. maja 2016, je na vrtnariji Revital potekal zdaj že tradicionalni »paradajzov dan«, na katerem so obiskovalci lahko izbirali med bogato izbiro sadik paradižnika in drugimi nenavadnimi rastlinami, ki bodo na vrtovih poskrbele za barvit in domiseln preplet. Na vrtnariji smo izvedeli, da so ljudje najpogosteje posegali po paradižniku sorte češnjavec in volovsko srce, nekateri pa so izbrali tudi katero izmed neznanih sort. V nadaljevanju predstavljamo nekaj sort paradižnika, ki so vzbudile našo pozornost.

Čokoladni paradižnik

Ta sorta paradižnika je malo debelejša od češnjavca in plod je po barvi podoben čokoladi. Je sladkega okusa, plod pa tehta od 35 do 50 gramov.

Paradižnik san marzano

Veliki plodovi so podolgovati, primerni za pripravo okusnih omak. Zahtevajo sonce, s hlevskim gnojem gnojena tla in obilno zalivanje. Je zgodnja sorta, njegovi plodovi pa tehtajo od 100 do 110 gramov.

Paradižnik orjak

Ima zelo velike plodove, težke več kot pol kilograma. Barva plodov je rdeča. Ne zahteva dobrih tal in sončne lege. Dober je za solate in tudi predelavo. Potrebuje dobro oporo.

Paradižnik novosadski jabučar

Je srednje zgodnja in visoka sorta. Teža posameznega ploda znaša tudi do 250 gramov. Vsebuje vitamine, minerale in sadne kisline.

Paradižnik gold star

V prerezu so plodovi blede rumeni, sočni in imajo debelo mesnato steno. Rastlina je nekoliko manj bujne rasti in obilno rodi tudi pozno v sezono.

Paradižnik borsalina

Plodovi so hruškaste oblike in sladkega okusa. Tehtajo od 150 do 180 gramov. Odporni so na vročino in bolezni.

Paradižnik mondial

Je zelo zgoden debel in mesnat paradižnik s plodovi, ki tehtajo od 200 do 250 gramov. Na bolezni so zelo odporni.

Paradižnik fanrom

Je hibrid, katerega plodovi so čvrsti in tehtajo od 250 do 300 gramov. Je odporen na bolezni in je zgodnja sorta.

Paradižnik abellus

Je zgodnji hibrid, ki dobro prenaša toploto. Plodovi so kompaktni,

sploščene okrogle oblike in tehtajo od 170 do 190 gramov.

Paradižnik belmonte

Je velik in bujne rasti, njegovi plodovi tehtajo od 500 do 1000 gramov. So srednje zgodnji, poznavalci pa trdijo, da je to najokusnejši paradižnik.

Paradižnik belle

Je močne in visoke rasti, njegovi plodovi tehtajo od 180 do 220 gramov. Je zelo zanesljiv in roden hibrid.

Paradižnik buran

Pridelek je bogat. Plodovi so veliki in težji od 200 gramov, so čvrsti in ne pokajo. Odporni so na bolezni in viruse. ■

Paradižnik rio grande

Plodovi so gladki, podolgovati (8 cm dolgi). Težki so od 80 do 90 gramov in so lepe temno rdeče barve. Rastlina je močna, obilno rodi in je dobro odporna na bolezni.

Paradižnik sweet million

Gre za izredno sorto paradižnika, odporno na mnoge bolezni in izjemnega okusa. V dobro humusni zemlji zraste tudi več kot tri metre v višino.

Dogajanje na vrtnariji Revital

Budimpešta, mesto burne zgodovine in tradicije

IGOR JEZA

FOTO: BOGDAN LUKMAN

Predlog za letošnji majski izlet je bil, da se odpravimo na ogled naše sosednje države Madžarske. Odločili smo se za ogled čudovite Budimpešte, ki jo imenujejo tudi kraljica Donave.

Krožna vožnja in ogled znamenitosti

Udobna turistična avtobusa sta krenila na pot v soboto zjutraj. Vožnja proti Madžarski je potekala v vselem vzdušju, pot po deželi Ogrski pa se je nadaljevala po ravni avtocesti vse tja do Budimpešte. Sledil je postanek za zajtrk. Okrepčali smo se s sendviči in osvežilno pijačo. Po prihodu v prestolnico Madžarske je sledila krožna vožnja z ogledom znamenitosti: Trg junakov, stadion NEP (žal so ta čudoviti objekt porušili, saj bodo postavili nov, moderen

stadion, ki bo ustrezal vsem najnovejšim standardom), Štefanova cerkev in parlament.

Čudovit pogled na Budimpešto

Po osvežitvi smo se zapeljali na citadelo, od koder se odpira čudovit pogled na Budimpešto in od koder se lepo vidijo vse njene znamenitosti. Budimpešta (madžarsko Budapest) je glavno mesto Madžarske. Z uradno približno 1,7 milijona prebivalcev, neuradno pa z okoli 2,5 milijona ljudi je po številu prebivalcev šesto največje mesto v Evropski uniji. Razteza se

ob obeh bregovih Donave, ki teče od severa proti jugu. Razdeljena je na 23 okrožij, vsako okrožje je občina. Na desnem bregu stoji nekdanje samostojno mesto Budim (Buda), severno od njega je Stari Budim (Óbuda). Pešta je ob levem bregu Donave. Na Donavi je nastalo tudi nekaj otokov. Severno od mestnega središča sta Margit-sziget (Margaretin otok, poimenovan po hčeri Bele IV., ki je živel v otoškem dominikanskem samostanu iz leta 1251), danes priljubljen park in rekreacijsko središče, in Óbudai-sziget (Starobudimski otok), na otoku Csepel-sziget južno od mestnega središča pa je danes rečno tovarno pristanišče.

Cerkev, v kateri so kronali madžarske kralje

Avtobus nas je zapeljal pred Ribiško utrdbo. Trdnjava je dobila ime

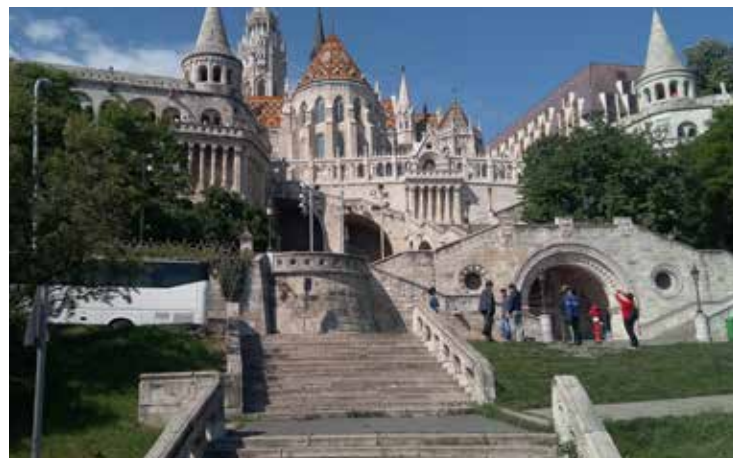
skami poslikal Bertalan Székely, je pokopan kralj Bela III.

Večer v čardi

Ogledali smo si tudi Trg junakov, na katerem so postavljeni kipi vsem pomembnim Madžarom. Sledil je sprehod po ulici Váci, potem pa vožnja k hotelu Hungaria in nastanitev. Večer smo preživeli v čardi, kjer smo ob odličnem folklornem programu in zvokih čardaša tudi večerjali. Sledila je nočitev, nekateri pa smo si ogledali nočno podobo Budimpešte.

Tihany – najprivlačnejši kraj ob jezeru

Po zajtrku smo nadaljevali z ogledom mestnih znamenitosti. Sledila je panoramska plovba po reki Donavi in ogled mesta z ladje. Po osvežitvi smo se odpeljali proti Blatnemu jezeru, na polotok Tihany, po znamenitostih in narav-

po cehu ribičev, ki so v srednjem veku branili tukaj stoječe mestno obzidje, ter po ribji tržnici v bližini.

Ogledali smo si tudi Matjaževo cerkev, ki jo je leta 1269 postavil Bela IV. V cerkvi, ki je služila nemško govorečim prebivalcem, so kronali madžarske kralje. Turki so jo leta 1536 požgali in na njenem mestu postavili mošejo, do leta 1869 pa so jo rekonstruirali v prvotni gotski obliki. V triladijski cerkvi, katere notranjost je s fre-

nih lepotah najprivlačnejši kraj ob jezeru. Kdor je želel, si je lahko ogledal Andrejevo cerkev. Po ogledu in sprehodu smo v bližnji čardi imeli pozno kosilo.

Pot smo nadaljevali do Heviza, kjer smo naredili kratek postanek v termalnem središču. V poznih popoldanskih urah smo se odpravili proti Sloveniji in se med potjo pogovarjali o lepem izletu.

Hvala za prijetno druženje, se vidimo jeseni ...

Sindikalni izlet Unescov tek mladih »Paradajzov dan«

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ
BOGDAN LUKMAN

Bogdan Lukman

Bogdan Lukman

Aleksandra Jelušič

Aleksandra Jelušič

Aleksandra Jelušič

Aleksandra Jelušič

Aleksandra Jelušič

Moj sanjski hobi

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

Med hobije oziroma prostočasne dejavnosti spadajo vse aktivnosti, ki so nam v veselje v prostem času. Lepo je sicer, če je tvoj hobi tudi tvoj poklic, ponavadi pa ni tako. Ljudje imamo različne hobije, bolj ali manj drage in bolj ali manj čudne, ki nam lahko vzamejo veliko časa in prostora. Hobije imajo lahko tudi podjetja. Naše podjetje je znano po tem, da zbira umetniška dela, kar je veliko bolje, kot da bi zbirali recimo stare pnevmatike, ki niso lepe na oko, poleg tega so še nevarne, ker se rade same vžgejo. Imamo pa tudi hobije, ki so hkrati naš poklic in zaslužek. Nekateri zbirajo pivske pločevinke iz lastnega veselja, mi iz tega delamo denar; zbiramo tudi platišča, stare radiatorje, stare okenske profile ... Zbirka je že kar zajetna, nekaj tisoč ton. Impozantna zbirka, ki bi si jo na svojem dvorišču želel vsak strasten zbiralec dragocenih kovin. Še dobro, da imamo ograjo in varnostnike.

Šalo na stran, izbira hobija ni enostavna. Gre za dejavnost, ki nas bo spremljala vse življenje, moramo jo pametno izbrati, mora nam biti v veselje, vsaj malo pa mora biti vseč tudi okolici, v kateri živimo.

Določeni hobiji, kot je denimo zbiranje znamk ali starih vinilnih plošč in CD-jev, počasi zamirajo, pojavljajo pa se novi, kot so denimo zbiranje videoiger, vsečkov in komentarjev na družbenih omrežjih, hektarjev zemlje in živine na virtualnih kmetijah ... Dejavnosti, s katerimi si lahko bolj ali manj koristno krajšamo čas in lajšamo dušo, je res nešteto.

Hobiji so lahko zelo nedolžni in poceni, recimo zbiranje kamnov ob cesti, kar najraje počnejo otroci, spet drugi škodujejo zdravju, kot denimo alkohol, cigarete ali pasivno spodbujanje športnikov s kavča. Hobiji lahko škodijo tudi denarnici – recimo igre na srečo in nakupovanje. Predvsem nakupovanje oblačil in čevljev je še posebej priljubljeno pri nežnejšem spolu. Je pa to hobi, ki ga ženske zelo rade delijo s prijateljicami, še raje pa zbirko skrijejo pred možem. Nakupovanje je preprost hobi, veliko bolj od pletenja debelih puloverjev, ki jih potem nihče noče nositi, in izdelovanja gobelinov. Tudi igre na srečo so preprost in še koristen hobi, da si zapomniš pomembne številke v svojem življenju, na primer rojstne dneve in podobno.

Talumovci imamo polno hobijev. Nekateri so skupni, kot so denimo skrb za zdravje, pohodi, kolesarjenje, zumba, fitnes, plavanje, savna, pridobivanje novih znanj, učenje tujih jezikov, hujšanje, odvajanje od kajenja in predvsem hoja. Hoja, hoja, hoja. 100 hektarjev, 8 kilometrov ograj – ni to majhna firma, e! Že da prideš do tiskalnika, hodiš vsaj 100 metrov, da se ne dotaknemo razdalje do sanitarnega obrata. Ni čudno, da so vsi talumovci vitki, vitalni, s ponotranjeno korporativno integriteto in vrednotami, da živijo 100 let. Tudi če dnevno odbijemo 20 minut življenja (ali 10), ki gredo preko osemurnega delovnika v skupno dobro, je naša povprečna življenjska doba gotovo še vedno višja od povprečja v slovenski industriji. Podobno se pri svojem hobiju počutijo kadilci, ki z vsako cigareto izgubijo omenjenih 10 minut. Pričakovana življenjska doba pri tem nezdravem hobiju je dokazano nižja od povprečja. Ostanite zdravi, svoje proste minute porabite na zase in za okolico prijazen način. ▣

KO NAM ZA PREMOŽENJE NI VSEENO

»Varen tudi spanec«

- profesionalna brezžična protivlomna centrala priznanega proizvajalca, s petimi senzorji gibanja in tipkovnico
- notranja sirena in daljinski upravljalnik
- montaža, ki jo opravijo licencirani in usposobljeni varnostni tehniki
- individualno programiranje in šolanje uporabnika za uporabo tudi z nočnim vklopom
- priklop sistema na lastni 24-urni dežurni center
- 24-urna pripravljenost patrulj, ki intervenirajo ob sprožitvi alarma

35 € na mesec

Akcijska cena velja le za fizične osebe ob sklenitvi pogodbe za 36 mesecev in velja do preklica.

V ceno je vključen DDV.

Pri tokratni akcijski prodaji brezžičnega sistema smo dodali tudi individualno možnost prilagoditve vsaki stranki. Prostor, ki jih med spanjem ne uporablja (garaža, klet, dnevni prostori ...), bodo v času počitka vseeno zavarovani, »pod alarmom«.